

SỞ GD&ĐT HÀ GIANG

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm có 02 trang)

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10
TRƯỜNG THPT CHUYÊN, NĂM HỌC 2021 – 2022

Ngày thi: 09 / 06 / 2021

ĐỀ THI MÔN: NGỮ VĂN (dành cho tất cả thí sinh)

Thời gian làm bài: 120 phút

I. Phần đọc hiểu (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

(1) Tôi muốn đưa bạn đi chu du một vòng qua những hòn đảo thiêng liêng trong quần đảo Trường Sa. Vậy Trường Sa là gì? Trường Sa ở đâu? Nếu tôi đọc số kinh tuyến, vĩ tuyến của từng hòn đảo thì chắc bạn cũng khó mà hình dung được, bởi nó trừu tượng quá, mung lung quá. Xin bạn hãy nhìn lên bản đồ.

(2) Tổ quốc Việt Nam của ta trên bản đồ thế giới, trông như một bà mẹ gầy gò đội nón lá, lưng còng gập, có lẽ vì phải gánh quá nhiều sứ mệnh lịch sử. Bà mẹ đáng thương ấy vẫn lặn lội thân cò, bước thập thững bên bờ sóng. Tấm lưng còng gập quay ra biển Đông. Cái phen giậu giữ cho tấm lưng còng ấy khỏi lạnh chính là Trường Sa, Hoàng Sa đấy.

(3) ...Còn Trường Sa, nói theo chữ của các cụ ta xưa thì nó là một dải cát dài. Nhưng có hòn đảo tôi dẫn bạn tới còn chưa có cả cát. Nghĩa là chưa có gì cả. Nó đang là một vĩa san hô ngấm còn chìm sâu dưới nước, như một cái bào thai. Bởi thế, những người lính biển của chúng ta đã phải dựng chòi bạt giữa sóng gió hoang vu để canh giữ, bảo vệ.

(Trích Đào chìm Trường Sa, Trần Đăng Khoa, NXB Văn học, 2016, tr.11)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm): Chép lại câu có thành phần khởi ngữ, gạch chân thành phần khởi ngữ đó.

Câu 2 (0,75 điểm): Xác định các phép liên kết câu về mặt hình thức được sử dụng ở đoạn (3).

Câu 3 (0,75 điểm): Trong văn bản, tác giả so sánh Trường Sa, Hoàng Sa với hình ảnh nào? Phân tích hiệu quả của việc sử dụng hình ảnh so sánh đó.

Câu 4 (1,0 điểm): Hình ảnh những người lính biển trong văn bản gợi cho em suy nghĩ gì (trình bày trong khoảng 3-5 dòng)?

II. Phần làm văn (7,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung văn bản phần đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về lòng yêu nước của giới trẻ ngày nay.

Câu 2 (5,0 điểm)

Cảm nhận của em về đoạn thơ sau:

Mặt trời xuống biển như hòn lửa.
Sóng đã cài then dèm sập cửa.
Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi,
Câu hát căng buồm cùng gió khơi.

Hát rằng: cá bạc biển Đông lặng,
Cá thu biển Đông như đoàn thoi
Đêm ngày dẹt biển muôn luồng sáng.
Đến dệt lưới ta, đoàn cá ơi!

Thuyền ta lái gió với buồm trắng

so sánh
nhân hoá } => hoán hình

Đáp án đề thi Văn vào lớp 10 trường Chuyên tỉnh Hà Giang năm 2021

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Cách giải:

Câu có thành phần khởi ngữ: "...Còn Trường Sa, nói theo chữ của các cụ ta xưa thì nó là một giải cát dài"

Thành phần khởi ngữ: Còn Trường Sa, nói theo chữ của các cụ ta xưa.

Câu 2

Cách giải:

Phép liên kết được sử dụng về mặt hình thức ở đoạn (3)

Phép nối: Bởi thế

Phép thế: nó (hòn đảo)

Câu 3:

Cách giải:

Tác giả so sánh Hoàng Sa, Trường Sa với cái phen giậu

Tác dụng: Tăng sức gợi hình gợi cảm, nhấn mạnh tầm quan trọng của hai quần đảo đối với Tổ quốc.

Câu 4:

Cách giải:

Học sinh có thể trình bày theo quan điểm cá nhân, lý giải.

Gợi ý:

Hình ảnh những người lính biển gọi cho em suy nghĩ:

- Họ là những người con của Tổ quốc với tình yêu nước nồng nàn.
- Tinh thần trách nhiệm và ý chí vượt khó.

.....

II. LÀM VĂN

Câu 1:

Cách giải:

I. Mở đoạn:

- Dẫn dắt từ truyền thống yêu nước của dân tộc ta được gìn giữ và phát triển qua nhiều thế hệ
- Giới thiệu luận đề: Lòng yêu nước của giới trẻ ngày nay

II. Thân đoạn:

1. Giải thích

- Lòng yêu nước là tình yêu đối với quê hương, đất nước, là hành động, là không ngừng nỗ lực để xây dựng và phát triển đất nước. Lòng yêu nước là một tình cảm thiêng liêng, cao quý của mỗi người dành cho đất nước mình.
- Giới trẻ: Là chủ nhân tương lai của đất nước. Đây là thế hệ được chăm lo, tiếp cận nguồn tri thức mới.

2. Biểu hiện của lòng yêu nước của thế hệ trẻ ngày nay

** Thời kỳ chiến tranh*

- Đứng lên, cầm súng ra chiến trường để chiến đấu chống lại kẻ thù. Không ngại khó khăn, gian khổ mà xông lên giành độc lập cho dân tộc.
- Ở hậu phương thì không ngừng tăng gia sản xuất, chất chiu lương thực, thực phẩm để chi viện cho chiến trường

Lấy ví dụ, lòng yêu nước thể hiện qua một số câu nói nổi tiếng như: “Giặc đến nhà thì đàn bà cũng đánh” hay “quyết tử cho tổ quốc quyết sinh”. Các tấm gương hy sinh anh dũng cho độc lập dân tộc: Võ Thị Sáu, Kim Đồng, Nguyễn Văn Thạc...

** Thời kỳ ngày nay:*

- Thể hiện ở những hoạt động nhằm hướng tới con đường Xã hội chủ nghĩa. Với mong muốn mang lại cuộc sống no đủ, đầm ấm cho nhân dân và sự phát triển bền vững.

- Thể hiện trong công việc và trong cuộc sống. Là không ngừng nỗ lực để góp phần đưa đất nước sánh vai với các cường quốc trên thế giới.
- Ngoài ra, lòng yêu nước còn thể hiện qua những tình cảm giản dị, gần gũi: tình yêu gia đình, tình yêu thiên nhiên, tình yêu thương giữa con người với con người...
- Lòng yêu nước còn là niềm trăn trở trước những vấn đề của đất nước, dùng hành động thực tế để giải quyết những vấn đề đó.
- Lòng yêu nước còn được thể hiện ở lòng tự hào dân tộc: biểu hiện cụ thể qua các áng thơ văn ngợi ca tinh thần ngoan cường của dân tộc; các bảo tàng lưu giữ những kỷ vật khắc ghi chiến công của các anh hùng liệt sĩ đã hi sinh vì độc lập, tự do cho dân tộc.

3. Trách nhiệm của thế hệ trẻ Việt Nam đối với Đất nước

- Lòng yêu nước không phải là lời nói suông mà phải được thể hiện bằng hành động cụ thể:
- Không ngừng nỗ lực học tập, rèn luyện, trau dồi đạo đức để trở thành con người đủ sức, đủ tài.
- Nghiêm túc, tự giác thực hiện các chính sách pháp luật của nhà nước, các nội quy, quy định của nhà trường, cơ quan công tác...
- Lao động tích cực, hăng hái, làm giàu một cách chính đáng
- Bảo vệ môi trường, bảo vệ động vật...
- Dũng cảm đấu tranh chống lại cái ác, cái xấu.

III. Kết đoạn:

Khái quát lại vấn đề nghị luận

Câu 2:

Cách giải:

I. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả Huy Cận và tác phẩm Đoàn thuyền đánh cá

II. Thân bài:

1. Khái quát chung về tác phẩm

- Nêu về hoàn cảnh sáng tác bài thơ
- Ý nghĩa nhan đề bài thơ thể hiện cảm hứng chủ đạo của tác phẩm về những người lao động trong thời kì xây dựng xã hội chủ nghĩa
- Khúc tráng ca về con người lao động thể hiện theo chiều dài hành trình của chuyến ra khơi

2. Phân tích đoạn trích

a. Cảnh con người lạc quan, vui vẻ, hăng say khi ra khơi

Đoàn thuyền ra khơi trong cảnh hoàng hôn huy hoàng, tráng lệ, giàu sức sống

Cảnh biển vào đêm đẹp, kì vĩ, tráng lệ như thần thoại đồng thời gợi được sự thân quen gần gũi như ngôi nhà đối với người dân chài lưới

Giữa lúc vũ trụ chuyển vào nghỉ ngơi thì con người bắt đầu ra khơi lao động : “Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi/ Câu hát căng buồm cùng gió khơi”

Ở đây tác giả tả khí thế của đoàn thuyền ra khơi kết hợp với động từ “lại” diễn tả công việc lao động hằng ngày đầy hứng khởi

→ Khí thế phơi phới, mạnh mẽ của người lao động trên biển làm chủ cuộc đời đang chinh phục biển khơi

b. Sự giàu có và trù phú của biển cả

- Sự giàu có, quý giá được thể hiện qua các từ ngữ “cá bạc”, “đoàn thoi”
- Cách sử dụng những hình ảnh so sánh nhân hóa tinh tế (phân tích từ “dệt”, biện pháp so sánh trong câu “Cá thu biển Đông như đoàn thoi”
- Từ “ta” diễn tả tâm thế tự hào không còn là cái “tôi” nhỏ bé trước biển cả bao la

→ Cảnh ra khơi huy hoàng đầy khí thế hứa hẹn

c. Niềm cảm hứng say sưa, bài ca lao động vui tươi, khỏe khoắn ngợi ca cảnh đánh cá trên biển

- Hình ảnh con thuyền lướt đi trên mặt biển bao la với cái nhìn của nhà thơ đã trở nên kì vĩ, lớn lao, sánh ngang tầm vũ trụ

Thuyền ta lái gió với buồm trăng

Lướt giữa mây cao với biển bằng

- Con thuyền đặc biệt, có sự hòa quyện với tự nhiên, biển trời
 - Con thuyền băng băng lướt sóng “dò bụng biển” – hình ảnh đẹp, kỳ ảo, diễn tả hoạt động đánh cá như một thế trận hào hùng → gợi ra sự khéo léo, tâm hồn phóng khoáng khi chinh phục biển cả
 - Cảm nhận về vẻ đẹp và sự đa dạng của các loài cá quý
 - Tác giả liệt kê tên các loại cá ở biển như cá nhụ, cá chim, cá đé... những loại cá mang giá trị kinh tế
 - Biển không chỉ giàu mà còn đẹp thơ mộng: màu sắc lấp lánh của muôn loài cá (lấp lánh, đen hồng, vàng chóc) tất cả tạo nên tổng thể bức tranh sơn mài tuyệt đẹp của tạo hóa
 - Đêm ở biển được miêu tả sống động, mang hơi thở của cuộc sống (tiếng sóng nước hòa với nhịp gõ thuyền, hòa với sự khoáng đạt của trời cao biển rộng)
- Như vậy tâm vóc của người và đoàn thuyền được nâng lên, hòa nhập vào kích thước của thiên nhiên, vũ trụ. Không còn cảm giác cô đơn, nhỏ bé của con người khi đối diện với trời rộng, sông dài trong thơ Huy Cận

d. Khúc hát vui tươi trong lao động được cất lên

“Ta hát bài ca gọi cá vào”: gợi niềm vui, sự phấn chấn trong lao động

“Gõ thuyền đã có nhịp trăng cao”: gợi cảm nhận chất thơ bay bổng, lãng mạn

→ Những hình ảnh lãng mạn, giàu chất thơ làm cho công việc vốn nặng nhọc, vất vả như nghề ra khơi trở nên rộn rã, thi vị hơn

III. Kết bài:

- Đoạn trích nói riêng và bài thơ nói chung đã thể hiện niềm lạc quan, vui tươi của người lao động và hồn thơ phơi phới, tình yêu cuộc sống của tác giả trong những năm đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội
- Âm điệu bài thơ như khúc hát mê say, phóng khoáng ngợi ca cuộc sống, tinh thần lao động của những người con của biển.